

GOVOR NA ZATVARANJU

55. Teološko-pastoralnog tjedna

29. siječnja 2014.

PROF. DR. SC. TONČI MATULIĆ

Dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Četiri su ključne riječi bile u naslovu teme: brak, obitelj, proturječje, suvremeno društvo. Uvijek iznova se ponavljalo: brak je dobro, obitelj je dobro. Svatko od predavača je nastojao, u skladu sa svojom zadanom temom i znanstvenom kompetencijom, baciti svjetlo na dobro braka i dobro obitelji. Usprkos svim upozorenjima i podsjećanjima na ove ili one probleme bračnog i obiteljskog života, pa i one veoma teške i zamršene, ipak je dominiralo oduševljenje dobrom braka, dobrom obitelji. Tomu se ne treba čuditi. Svi predavači su dijelili s nama uvjerenje u dobro braka i dobro obitelji. I ne samo to. Mnogi predavači su bacali »svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka« na dobro braka i dobro obitelji, u svjetlu Božjega nauma o stvaranju čovjeka, žene i muškarca, na sliku Božju, Božjega nauma o intimnom zajedništvu i uzajamnoj pomoći žene i muškarca, o Božjemu naumu u Kristu da odnos žene i muškarca uzdigne na dostojanstvo sakramenta, o Božjem naumu u Kristu da veza Krista i Crkve bude veza Zaručnika i Zaručnice, veza sebedarujuće ljubavi Kristove na križu za svoju Zaručnicu. Sve osvjetljeno, ono lijepo, privlačno i veličanstveno, upravo božansko o braku i obitelji imalo je na umu kontekst – društveni kontekst, suvremeni društveni kontekst u kojemu dobro braka i dobro obitelji ne svijetle i ne sjaje blještavilom istine Božjega nauma najprije upisanog u narav, zatim nama darovanog u nadnaravnoj milosti u Kristu. Povod toj temi jest stanje dobra braka i stanje dobra obitelji u suvremenom društvu. Povod je briga sveopće i briga mjesne Crkve za brak i obitelj, za ukazivanje na izazove i probleme, ali još prije i više za osvjetljavanje istine, ljepote i čarolije dobra braka, dobra obitelji ili, riječju, evanđelja braka ili obitelji. Nimalo ne sumnjamo da nas je ovo trodnevno zajedništvo, zajedništvo oplemenjeno novim uvidima i novim znakovima svjetla u dobru braka i dobru obitelji, obogatalo, osvežilo, ohrabrilu i potaknulo: Ne kloni duhom! Isplati se zauzimati za dobro braka i za dobro obitelji, jer to je uvijek zauzimanje za dobro čovjeka, žene i muškarca, u braku i obitelji. Svi smo rođeni i stasali u njima. *Sapienti sat!*

Ipak, mnogo je bremenitije, u smislu podmuklije i opasnije, stanje suvremenoga društva. Ta je svijest lapidarno izrečena u ključnoj riječi naslova:

proturjeđe, protuslovlje, kontradikcija, *contra dicere*. Posrijedi je svojevrsna negacija. Ako ostavimo po strani to najdramatičnije značenje kontradikcije – negaciju, ostaje mnoštvo blađih ali jednako opasnih i prijetećih značenja riječi proturjeđe za dobro braka i obitelji.

Jesmo li dovoljno široko i duboko osvjetlili protuslovlja koja polako, ali sigurno ulaze u dobro braka i dobro obitelji u suvremenom društvu i nagrizađu ih iznutra? Jesmo li dovoljno osvjetlili i posvijestili sebi o vrstama i motivima tih protuslovlja? Jesmo li, konačno, detektirali uzroke tih protuslovlja koja iznutra nagrizađu dobro braka i dobro obitelji u suvremenom društvu? Jer, ako je točno, a držimo da jest, načelo *tollit causa, tollit effectus*, onda suvremena proturjeđa u koja su gurnuti dobro braka i dobro obitelji nećemo rješavati ni palijativnim ni vatrogasnim, ni analitičkim metodama, nego strukturanim, temeljitim, sveobuhvatnim, korjenitim i sintetičkim metodama. Potrebna je obnova društva. A tko Źeli obnoviti društvo, treba krenuti od čovjeka – od njegova dostojanstva i njegove dobrobiti.

Na samom kraju ne može biti početak. Stoga, na kraju samo prisjećanje na ono što je stvorilo svijest o potrebi i nuđnosti osvjetljavanja dobra braka i dobra obitelji u proturjeđu sa suvremenim društvom. Dakle, proturjeđe »sa«. Prisjetimo se usporednosti dobra braka i dobra obitelji, kako smo ih osvjetlili, ovdje, »sa« trendovima, tendencijama, zahtjevima, stranputicama braka i obitelji u suvremenom društvu.

1. Nije dobro da čovjek bude sam, s jedne – i sve teđe i sve duđe odgađanje ulaska u brak, s druge strane.

2. Plodite se i množite i zemlju napučite, s jedne – i demografsko izumiranje cijeloga naroda, a pogotovo depopulacijska potrošnja pasivnih krajeva, s druge strane. Djeca se Źele, ali ih se malo rađa.

3. Muško i Źensko stvori ih kao polazište za razumijevanje braka kao isključive zajednice Źene i muškarca, s jedne – te redefiniranje braka prema individualnim potrebama, s druge strane.

4. Što Bog združi, čovjek neka ne rastavlja, s jedne – i sve popustljivija procedura rastave braka u svjetovnom okruženju, s druge strane.

5. Bezuvjetna ljubav među supružnicima, s jedne – i uvjetna ljubav dok traje, s druge strane.

6. Jedan muškarac i jedna Źena vezani savezom ljubavi do smrti, s jedne – i fenomen sukcesivne poligamije, s druge strane.

7. Plodna bračna ljubav koja svoj vrhunac zadobiva u sustvarateljskom činu rađanja potomstva, s jedne – i proračunata bračna ljubav koja svoj vrhunac zadobiva u egoističkom odbijanju potomstva, s druge strane.

8. Neizbježiva bračna neplodnost koja ne umanjuje dostojanstvo bračne ljubavi, s jedne – i tehničko oplođivanje u uvjetima uvredljivima za dostojanstvo ljudskog bića u nastanku i za bračnu vjernost, s druge strane.

9. Prirodno planiranje obitelji kao odgovor na Božji plan prenošenja života, s jedne strane – i tehničko planiranje obitelji koje ugrožava život novozačetoga ljudskog bića i tretira ga kao proizvod, s druge strane.

10. Roditelji kao prvi i autentični odgojitelji djece, s jedne – i roditelji kao smetnja odgoju, koje valja isključiti i razvlastiti odgojne zadaće, osobito u delikatnim aspektima odgoja, s druge strane.

11. Obitelj kao ozračje povjerenja, sigurnosti i uzajamne pomoći, kao autentično mjesto socijalizacije ljudske osobe, s jedne – i obitelj kao kočnica razvoja, kao smetnja slobodi i ugroza individualnome razvoju, s druge strane.

I tako redom.

Svim tim proturječjima, koja podrivaju, razaraju, osporavaju, negiraju izvorni plan i naum Stvoriteljev o braku i obitelji, kako im se oduprijeti, kako ih neutralizirati?

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu čuje glas božanske objave koji ono što ušima vjere čuje jezikom vjere naviješta i životom vjere svjedoči: Da je vjera ljubavlju djelotvorna, da je Božja riječ – Riječ pomirenja, da se zajedništvo vjere ostvaruje u obiteljskom ozračju, da je vjera najdublja osjetljivost za svakog čovjeka i za sve ljudsko pa prema tome i za bračnu i obiteljsku zajednicu kao božanske ustanove.

***

Trenutak je da se javno izreknu riječi iskrene zahvale. Ponajprije članovima Povjerenstva za Teološko-pastoralni tjedan, predsjedniku dr. sc. Anti Barišiću i članovima prof. dr. sc. Boži Lujiću i dr. sc. Tomislavu Kovaču, koji su podnijeli najveći teret oko organizacije i realizacije TPT-a. Od srca Vam hvala i preporučamo se za ubuduće!

Zahvala ide svim predavačima koji su prihvaćanjem sudjelovanja, pripremom, izlaganjem i raspravama dijelili s nama bogatstvo svojih teoloških i drugih znanja i iskustava.

Zahvala ide stručno-administrativnim službama našega Fakulteta, koje su svojom raspoloživošću i marljivošću učinile da puno toga oko TPT-a skladno funkcionira na dobrobit svih.

Zahvala Domagoju Matoševiću, rektoru, u zajedništvu s drugim poglavarima i sjemeništarcima Međubiskupijskog sjemeništa za domaćinstvo, gосто-

primstvo i pomoć da Teološko-pastoralni tjedan ne samo uspije, nego ostane u lijepom sjećanju.

Zahvala predsjedateljima euharistijskih slavlja, kardinalu Josipu Bozaniću i kardinalu Vinku Puljiću, i za upućene pastirske riječi.

Zahvala svim bogoslovima za sve logističke poslove i podršku, na svim mjestima i u svakom pogledu, kod prijave, zatim tu u dvorani, na hodnicima, u Crkvi kod ceremonija i liturgijskog pjevanja.

Zahvala mješovitom zboru Instituta za crkvenu glazbu za sudjelovanje u liturgijskom slavlju prvoga dana.

Zahvala našim podupirateljima i medijskim pokroviteljima izdavačkim kućama Kršćanskoj sadašnjosti i Glasu Koncila.

Zahvala svim medijima i novinarima, crkvenim i svjetovnim, koji su ovaj događaj prenijeli čitavoj hrvatskoj javnosti, a nadamo se da će ga držati živim i dalje.

Zahvaljujem svima vama, drage sestre i braćo, sudionici 55. Teološko-pastoralnoga tjedna, u zajedništvu s našim pastirima, a posebice u zajedništvu s uzoritim gospodinom kardinalom Josipom Bozanićem, nadbiskupom zagrebačkim i velikim kancelarom Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji svojom nazočnošću i sudjelovanjem niste samo uzveličali ovaj skup, nego ste ga ponovno učinili smislenim, opravdanim, plodnim i obećavajućim za budućnost.

Dragi prijatelji, svi zajedno i svatko osobno, neka uzme i prihvati riječ iskrene zahvale za doprinos trodnevnome zajedništvu pod okriljem Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

KBF nas je sve u svoje vrijeme uputio u vjeru koja traži razumijevanje – u teološko promišljanje. KBF i danas u svima nama nastoji podržavati svjetlo teološkoga promišljanja u odnosu na svekoliko pastoralno djelovanje.

KBF vas sve očekuje i dogodne na istome mjestu s novom temom nadahnutom teološkim promišljanjem vjere i zajedničkim pronalaženjem pastoralnih rješenja.

Na kraju, neka vas sve Krist Gospodin, koji je svoj skroviti život proživio u Svetoj Nazaretskoj obitelji, dajući primjer i onoga najelementarnijeg ljudskog u nama, prosvjetljuje i hrani u svakome pastoralnom zauzimanju za dobrobit braka i obitelji.

Želim vam svima sretan put i neka vas Bog čuva na povratku.

Proglašavam 55. Teološko-pastoralni tjedan zatvorenim.